

IV. Biblical Roots of Midrashic 'Stories' Part 1

3. פנחס הוא אליהו	
אליהו - מל"א יט (ו) וַיֹּאמֶר קִנְאָה קִנְאָתִי לְה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי עָזְבוּ בְרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ הָרְסוּ וְאֶת נְבִיאֶיךָ הָרְגוּ בְּחָרֶב וְאֶתְרָא אֲנִי לְבַדִּי וַיִּבְקְשׂוּ אֶת נַפְשִׁי לְקַחְתָּהּ :	פנחס - במדבר כה (יא) פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהֲרֹן הַכֹּהֵן הִשִּׁיב אֶת חֲמַתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קִנְאָתִי בְּתוֹכָם וְלֹא כִלִּיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאָתִי :
And he said, "I have been very jealous for Hashem, the God of hosts, for the Children of Israel have forsaken Your covenant, thrown down Your altars, and slain Your prophets with the sword; and I alone have remained; and they seek my life, to take it away."	Phinehas, the son of Eleazar, the son of Aaron the priest, has turned my wrath away from the children of Israel, in that he was jealous with my jealousy among them, so that I didn't consume the children of Israel in my jealousy.

Rambam Guide to the Perplexed III:43

As regards the four species our Sages gave a reason for their use by way of Agadic interpretation, the method of which is well known to those who are acquainted with the style of our Sages. They use the text of the Bible only as a kind of poetical language [for their own ideas], and do not intend thereby to give an interpretation of the text. As to the value of these Midrashic interpretations, we meet with two different opinions. For some think that the Midrash contains the real explanation of the text, whilst others, finding that it cannot be reconciled with the words quoted, reject and ridicule it... Neither of the two classes understood it, that our Sages employ biblical texts merely as **poetical expressions...**

1. רמב"ם (מו"נ ח"ג פמ"ג)

"... אבל ארבעת מינים שבלולב כבר אמרו חכמים ז"ל בכך טעמים מסויימים על דרך הדרשות (עי' ויק"ר ל:ח-טו) אשר דרכם ידוע אצל מי שמבין דבריהם, והוא, שהם אצלם כעין המליצות הפיוטיות, לא שכך הוא ענין אותו הכתוב. ונחלקו בני אדם בדרשות - שני חלקים, חלק נדמה לו שהם אמרום על דרך באור ענין אותו הפסוק, וחלק זולו בהן ועשאן ללעג כי הדבר פשוט וברור שלא זה הוא ענין הכתוב... לא הבינו שתי הכתות שהם על דרך המליצות הפיוטיות..."

2. הרב יעקב מדן שליט"א

(מאמר על פרשת נח, תשס"ד)

חז"ל אינם מספרי סיפורים, וברור שהמבין את דברי חז"ל כפשוטם הרי הוא מן הכסילים. חז"ל באגדותיהם אף לא תפקדו כמעבירי מסורות קדומות, אלא בעיקר כפרשני מקרא. מקורו של כל סיפור חז"ל נעוץ בדרך כלל במקרה מקראי קודם.

נבהיר את דברינו: במקומות רבים, המקרא סותר ואינו מפרט אירועים המהווים סיבה להתרחשויות המתוארות... חז"ל, כפרשני מקרא, באו לפרש את הסתום, ולשם כך יצרו אגדות ה'משלימות' את הפערים שמותיר המקרא. במקרה זה, כמו במקרים אחרים, נשאלת השאלה: על מה מבוססים דברי חז"ל? מדוע הם בחרו לספר דווקא אגדה כזו על אברהם ודווקא אגדה אחרת על יעקב?

נראה, שחז"ל נעזרו בכלל הידוע - "דברי תורה עניים במקום אחד ועשירים במקום אחר" (ירושלמי ר"ה ג:ה). בכל מקום שנותרו בו פערים בסיפור המקראי, חז"ל השוו את הדמות או את העניין שעליהם מדובר לסיפור מקראי מקביל. השוואה זו - היא שנותנת את הבסיס להשלמת הפערים, ליצירת מעין 'פוטמונטאז' ולהשלמת חוליות בפאזל של הסיפור הסתום.

(1) אברהם אבינו ו"כבשן האש"

Breishit Rabbah 38:13

[Genesis 11:28 says,] "And Haran died in the presence of his father Terach." Rabbi Hiyya said: Terach was a manufacturer of idols. He once went away somewhere and left Abraham to sell them in his place. A man came in and wished to buy one. "How old are you?" Abraham asked the man. "Fifty years old," he said. "Woe to such a man, who is fifty years old and would worship a day old object!" Avraham said. On another occasion a woman came in with a plateful of flour and requested him, "Take this and offer it to them." So he took a stick and broke them, and put the stick in the hand of the largest. When his father returned he demanded, "What have you done to them?" "I cannot conceal it from you. A woman came with a plateful of fine meal and requested me to offer it to them. One claimed, 'I must eat first,' while another claimed, 'I must eat first.' Thereupon, the largest arose, took the stick and broke them." "Why do you make sport of me? Have they any knowledge?" Terach said. "Should not your ears hear what your mouth has said?" Avraham said.

Thereupon Terach seized him and delivered him to Nimrod. "Let us worship fire," Nimrod said. "Let us rather worship water which quenches fire," Avraham said. "Let us worship water," Nimrod said. "Let us rather worship the clouds which bear the water," Avraham said. "Let us then worship the clouds," Nimrod said. "Let us worship the wind which disperses the clouds," Avraham said. "Let us worship the wind," Nimrod said. "Let us worship human beings which can stand up to the wind," Avraham said. "You are just bandying words, and we will worship nothing but the fire. Behold, I will cast you into it, and let your God whom you adore come and save you from it!" Nimrod said. Now Haran was standing there undecided. "If Avraham is victorious, I will say that I am of Avraham's belief, while if Nimrod is victorious, I will say that I am on Nimrod's side," he thought. When Avraham descended into the fiery furnace and was saved, Nimrod asked him, "Of whose belief are you?" "Of Abraham's," he replied. Thereupon he seized him and cast him into the fire; his innards were scorched and he died in the presence of his father. Hence it is written, "And Haran died in the presence of his father Terach."

4. בראשית רבה (וילנא) פרשה לח

וְקָמַת הָרֶן עַל פְּנֵי תֵרַח אָבִיו (בראשית יא, כח), רַבִּי חֵיָא בַר בְּרִיָה דָרַב אָדָא דִּיפּוּ, תֵרַח עוֹבֵד צִלְמִים הָיָה, חַד זְמַן נָפִיק לְאַתֵּר, הוֹשִׁיב לְאַבְרָהָם מוֹכֵר תַּחְתָּיו. הָוָה אֵתִי בַר אֵינֶשׁ בְּעֵי דִיזְבוּן, וְהוֹה אֶמֶר לֵיה בַר כְּמָה שְׁנִין אַתָּה, וְהוֹה אֶמֶר לֵיה בַר חֲמִשָּׁין אוֹ שְׁתַּיִן, וְהוֹה אֶמֶר לֵיה וַי לֵיה לְהֵוָה גְּבַרָא דְהוֹה בַר שְׁתַּיִן וּבְעֵי לְמִסְגָּד לְבַר יוֹמִי, וְהוֹה מִתְבַּיֵּשׁ וְהוֹלֵךְ לוֹ חַד זְמַן אֵתָא חַד אֲתֵתָא טַעֲיָנָא בִידָה חֲדָא פִּינְדָּ דְסַלְתָּ, אֶמְרָה לֵיה הָא לָךְ קָרַב קְדָמִיָּהוּן, קָם נִסִּיב בּוֹקְלָסָא בִידָה, וְתַבְרִינוּן לְכַלְהוֹן פְּסִילָא, וַיֵּהֵב בּוֹקְלָסָא בִידָא דְרַבָּה דְהוֹה בִּינְיָהוּן. פִּינוּ דְאַתָּא אַבּוּהָ אֶמֶר לֵיה מֵאן עֲבִיד לְהוֹן כְּדִין, אֶמֶר לֵיה מַה נִּכְפּוֹר מִינְךָ אֲתֵת חֲדָא אֲתֵתָא טַעֲיָנָא לֵיה חֲדָא פִּינְדָּ דְסוֹלְתָּ, וְאַמְרַת לִי הָא לָךְ קָרַב קְדָמִיָּהוּן, קָרִיבָתָּ לְקְדָמִיָּהוּן הוֹה דִּין אֶמֶר אֲנָא אִיכּוֹל קְדָמָא, וְדִין אֶמֶר אֲנָא אִיכּוֹל קְדָמָא, קָם הִדִּין רַבָּה דְהוֹה בִּינְיָהוּן נִסִּב בּוֹקְלָסָא וְתַבְרִינוּן. אֶמֶר לֵיה מַה אֲתָה מַפְלָה בִּי, וַיִּדְעִין אִינוּן. אֶמֶר לֵיה וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֲזִינִי מַה שְּׁפִיד אֹמֵר.

נִסְבִּיָה וּמִסְרִיָה לְנִמְרוֹד. אֶמֶר לֵיה נִסְגוּד לְנוֹרָא, אֶמֶר לֵיה אַבְרָהָם וְנִסְגוּד לְמֵנָא דְמִטְפִּין נוֹרָא. אֶמֶר לֵיה נִמְרוֹד נִסְגוּד לְמֵנָא, אֶמֶר לֵיה אִם כֵּן נִסְגוּד לְעֵנָא דְטַעֲיִן מֵנָא. אֶמֶר לֵיה נִסְגוּד לְעֵנָא. אֶמֶר לֵיה אִם כֵּן נִסְגוּד לְרוּחָא דְמַבְדֵּר עֵנָא. אֶמֶר לֵיה נִסְגוּד לְרוּחָא. אֶמֶר לֵיה וְנִסְגוּד לְבַר אֵינֶשׁא דְסַבִּיל רוּחָא. אֶמֶר לֵיה מְלִין אַתָּה מִשְׁתַּעֲי, אֲנִי אֵינִי מִשְׁתַּחֲוִה אֶלָּא לְאוּר, הֲרִי אֲנִי מִשְׁלִיכְךָ בְּתוֹכוֹ, וְיָבוֹא אֵלֹהֵי שְׁאֲתָה מִשְׁתַּחֲוִה לוֹ וַיִּצְלַךְ הִימְנוּ. הָוָה תִּמְן הָרֶן קָאִים פְּלוּג, אֶמֶר מַה נִּפְשָׁךְ אִם נִצַּח אַבְרָהָם אֲנָא אֶמֶר מִן דְאַבְרָהָם אֲנָא וְאִם נִצַּח נִמְרוֹד אֲנָא אֶמֶר דְנִמְרוֹד אֲנָא. פִּינוּ שְׁפִיד אַבְרָהָם לְכַבֵּשׁ הָאֵשׁ וְנִצַּח, אֶמְרִין לֵיה דְמֵאן אַתָּה, אֶמֶר לְהוֹן מִן אַבְרָהָם אֲנָא, נְטֹלוּהוּ וְהִשְׁלִיכוּהוּ לְאוּר וְנַחְמֵרוּ בְנֵי מַעֲיָן, וַיִּצָּא וַיָּמַת עַל פְּנֵי תֵרַח אָבִיו, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב: וְקָמַת הָרֶן עַל פְּנֵי תֵרַח וּגו'.

Joshua 24

(2) And Joshua said to all the people, "Thus says Hashem, the God of Israel, 'Your fathers dwelled of old time beyond the River, even Terah, the father of Abraham, and the father of Nahor; and they served other gods.

5. יהושע כד

(ב) וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם כֹּה אָמַר יְקֹנֵק אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּעֶבֶר הַנָּהָר יֹשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם תֵּרַח אָבִי אַבְרָהָם וְאָבִי נַחוֹר וַיַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים.

Daniel Ch 3

14. Nebuchadnezzar spoke and said to them, Is it true, O Shadrach, Meshach, and Abed-Nego, that you do not serve my gods, nor worship the golden image which I have set up? 15. (K) Now if you are ready, when you hear the sound of the horn, pipe, lyre, trigon, harp, bagpipe, and every kind of music, to fall down and and worship the image which I have made; well and good; but if you will not worship, you shall be thrown the same hour into the midst of a burning fiery furnace; and who is the God who shall save you from my hands? 16. Shadrach, Meshach, and Abed-Nego, answered and said to the king, O Nebuchadnezzar, we have no need to answer you in this matter. 17. If it be so, our God whom we serve is able to save us from the burning fiery furnace, and he will save us from your hand, O king. 18. (K) But if not, be it known to you, O king, that we will not serve your gods, nor worship the golden image which you have set up.... 23. And these three men, Shadrach, Meshach, and Abed-Nego, fell down bound into the midst of the burning fiery furnace. 24. Then Nebuchadnezzar the king was astonished, and rose up in haste, and spoke, and said to his

6. דניאל ג' (תרגום)

(יד) עוֹנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאוֹמֵר לָהֶם: הַבְּאֲמַת שְׁדַרְךָ, מִישַׁף וְעַבְד נְגוּ, אֵת אֱלֹהֵי אֵינְכֶם עוֹבְדִים וְלַצֵּלָם הִזְהַב אֲשֶׁר הַקִּימוֹתֵי אֵינְכֶם סוֹגְדִים? (טו) עֲתָה אִם יִשְׁכַּם עֲתִידִים, שְׁבַעַת שְׁתִּשְׁמְעוּ אֵת קוֹל הַקֶּרֶן, הַחֲלִיל, הַנְּבֵל הַכַּנּוֹר, הַמְנִים וְהַעוּגָב וְכָל מִינֵי הַזָּמֶר, תִּפְּלוּ וְתִסְגְּדוּ לַצֵּלָם אֲשֶׁר עֲשִׂיתִי, וְאִם לֹא תִסְגְּדוּ, בְּהַ בְּשַׁעַת תִּשְׁלַכּוּ לְתוֹךְ כְּבִשְׁן הָאֵשׁ הַבּוֹעֶרֶת, וּמִי הוּא אֵלֹהֵי אֲשֶׁר יִצְלַכְכֶם מִדִּי. (טז) עֲנוּ שְׁדַרְךָ, מִישַׁף וְעַבְד נְגוּ וְאוֹמְרִים לְמֶלֶךְ: נְבוּכַדְנֶצַּר, לֹא צָרִיכִים אֲנַחְנוּ עַל דְּבַר זֶה לְהִשְׁבִּיבְךָ. (יז) אִם יֵשׁ אֱלֹהֵינוּ, אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עוֹבְדִים, יָכוֹל לְהַצִּילֵנוּ מִכְּבִשְׁן הָאֵשׁ הַבּוֹעֶרֶת, וּמִמְדַּף הַמֶּלֶךְ יִצְלִי. (יח) וְאִם לֹא, יָדוּעַ יִהְיֶה לָךְ, הַמֶּלֶךְ, כִּי לֹאֲלֹהֶיךָ אֵין אֲנַחְנוּ עוֹבְדִים, וְלַצֵּלָם הִזְהַב אֲשֶׁר הַקִּימוֹת לֹא נִסְגָּד....

(כג) וְהַאֲנָשִׁים הָאֵלֶּה שְׁלַשְׁתֶּם: שְׁדַרְךָ, מִישַׁף וְעַבְד נְגוּ, נִפְּלוּ לְתוֹךְ כְּבִשְׁן הָאֵשׁ הַבּוֹעֶרֶת כְּפוֹתִים. (כד) אַזִּי נְבוּכַדְנֶצַּר

counsellors, Did we not throw three men bound into the midst of the fire? They answered and said to the king, True, O king. 25. (K) He answered and said, Behold, I see four men unbound, walking in the midst of the fire, and they are not hurt; and the appearance of the fourth is like a son of the gods.... 28. (K) Then Nebuchadnezzar spoke, and said, Blessed be the God of Shadrach, Meshach, and Abed-Nego, who has sent his angel, and saved his servants who trusted in him, setting aside the king's word, and yielded their bodies, that they might not serve nor worship any god, except their own God. 29. (K) Therefore I make a decree, That every people, nation, and language, who speak anything amiss against the God of Shadrach, Meshach, and Abed-Nego, shall be cut in pieces, and their houses shall be made a dunghill; because there is no other God who can save like this....

Tosafot Pesachim 53b

... Rabbeinu Tam explained that the status that N"Y made was not technically idolatry, rather a monument in his own honor, and therefore Chananya Misha'el and Azarya had to justify why they refused to bow to it...

Daniel 4

26. At the end of twelve months he was walking in the palace of the kingdom of Babylon. 27. The king spoke, and said, Is not this great Babylon, that I have built as a royal residence by the might of my power, and for the honor of my majesty? 28. While the word was in the king's mouth, a voice fell from heaven, saying, O king Nebuchadnezzar, to you it is spoken; The kingdom is departed from you. 29. (K) And you shall be driven from men, and your dwelling shall be with the beasts of the field; you shall be made to eat grass like an ox, and seven seasons shall pass over you, until you learn that the most High rules in the kingdom of men, and gives it to whom he pleases.

Genesis 10

8. And Kush fathered Nimrod; he was the first on earth to be a mighty one. 9. He was a mighty hunter before the Lord; therefore it is said, As Nimrod the mighty hunter before the Lord. 10. And the beginning of his kingdom was Babel, and Erech, and Accad, and Calneh, in the land of Shinar.

Genesis 11

The entire world was one language and one speech.1 (2) When they traveled from the East, they found a valley in the land of Shinar and they dwelled there. (3) They said one to the other, "Come, let us bake bricks and fire them in a furnace."2 The brick served them as stone and the tar served them as mortar.3 (4) They said, "Come, let us build for ourselves a city and a tower, with its top in the heavens. And we will make for ourselves a name, lest we disperse over the face of all the earth." (5) Hashem went down to see the city and the tower that the people4 had built. (6) Hashem said, "Behold, they are one people with one language for all, and this is what they have begun to do! Now, nothing will bar them from all they have planned5 to do. (7) Come, let us go down and mix up their languages, so that they won't understand one another's language." (8) Hashem dispersed them from there over the face of all the earth and they stopped building the city. (9) Therefore, it was named Babel,6 because there Hashem mixed up the languages of all the earth and from there Hashem dispersed them over the face of all the earth.

הַמֶּלֶךְ תִּמְחָה וְקָם בְּהַתְּבַהֲלוֹת, עוֹנָה וְאוֹמֵר לְיוֹעֲצָיו: הֲלֹא אֲנֹשִׁים שְׁלֹשָׁה הִשְׁלַכְנוּ לְתוֹךְ הָאֵשׁ כְּפוֹתִים! עוֹנִים וְאוֹמְרִים לְמֶלֶךְ: כָּכֹן הַמֶּלֶךְ. (כח) עוֹנָה וְאוֹמֵר: הִנֵּה אֲנִי רוֹאֶה אֲנֹשִׁים אַרְבָּעָה מִתְרִים, מִהֲלָכִים בְּתוֹךְ הָאֵשׁ וְחַבְלָה אֵין בָּהֶם, וּמְרִאֵהוּ שֶׁל הַרְבִּיעֵי דוֹמָה לְבֹן אֱלֹהִים....

(כח) עוֹנָה בְּבוֹכְדָצָר וְאוֹמֵר: בְּרוּךְ אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל שְׁדֵרָף, מִישָׁף וְעֵבֶד נְגוּ, אֲשֶׁר שָׁלַח מִלְּאָכּוֹ וְהִצִּיל אֶת עֲבָדָיו אֲשֶׁר בְּטָחוּ עָלָיו, וְדָבַר הַמֶּלֶךְ שֶׁנּוּ וְנִתְּנוּ אֶת גּוֹפֵם, שֶׁלֹּא יַעֲבֹדוּ וְלֹא יִסְגְּדוּ לְכָל אֱלֹהִים, אֶלָּא לְאֱלֹהֵיהֶם. (כט) וּמִמְנֵי הַיּוֹשֵׁם צוּ, אֲשֶׁר כָּל עַם, אֲמָה וְלָשׁוֹן, אֲשֶׁר יֹאמֵר תּוֹעֵה עַל אֱלֹהֵיהֶם שֶׁל שְׁדֵרָף, מִישָׁף וְעֵבֶד נְגוּא, נִתְּחִים יַעֲשֶׂה וּבֵיתוֹ אֲשַׁפֵּה יוֹשֵׁם, כָּל-עַמֹּת שָׂאִין אֱלֹהִים אַחֵר אֲשֶׁר יוֹכֵל לְהִצִּיל כְּזֶה.

7. תוספות פסחים נג ע"ב

מה ראו חנניה מישאל ועזריה - ... ומפרי"ת דצלם זה שעשה נבוכדנצר לאו ע"ז הוה אלא אינדרטא שעשה לכבוד עצמו ולכך קאמר מה ראו וכן משמע מדכתוב לאלהך לית אנחנא פלחין ולצלם דדהבא לא נסגוד משמע דאלהא דידיה וצלמא תרי מילי נינהו...

8. דניאל פרק ד

(כו) לקח ירחים שנים עשר, על היכל המלכות של בבל מהלך היתה. (כז) עונה המלך ואומר: הלא זו היא בבל הגדולה, אשר אני בנייתה לבית מלכות, בתקף חסני ולכבוד הדרי. (כח) עוד הדבר בפני המלך, קול מן השמים נפל: לך אומרים נבוכדנצר המלך, המלכות עברה ממך. (כט) ומאנוש אותך מגרשים, ועם חית הבר מדורך, יעשב כשורים אותך יאכילו, ושבעה מועדים יחלפו עליך עד שתדע, כי שולט עליון במלכות אנוש, ולמי שירצה יתננה.

9. בראשית פרק י

(ח) וכוש ילד את נמרד הוא החל להיות גבר בארץ: (ט) הוא היה גבר ציד לפני ה' על פן יאמר כנמרד גבור ציד לפני ה': (י) ותהי ראשית ממלכתו בבל וארד ואפד וכלנה בארץ שנער:

10. בראשית יא

(א) ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים. (ב) ויהי בנסעם מקדם וימצאו בקעה בארץ שנער וישבו שם. (ג) ויאמרו איש אל רעהו הבה נלבנה לבנים ונשרפה לשרפה ותהי להם הלבנה לאבן והחמר הנה להם לחמר. (ד) ויאמרו הבה נבנה לנו עיר ומגדל וראשו בראש ונעשה לנו שם פן נפוץ על פני כל הארץ. (ה) וירד יקוק לראות את העיר והמגדל אשר בנו בני האדם. (ו) ויאמר יקוק הן עם אחד ושפה אחת לכלם וזה החלם לעשות ועתה לא יבצר מהם כל אשר יזמו לעשות. (ז) הבה נרדה ונבלה שם שפתם אשר לא ישמעו איש שפת רעהו. (ח) ויפץ יקוק אתם משם על פני כל הארץ ויחדלו לבנת העיר. (ט) על פן קרא שמה בבל כי שם בבל יקוק שפת כל הארץ ומשם הפיצם יקוק על פני כל הארץ

שָׁנִים, דְּכָתִיב עֵקֶב מִנֵּן עֵקֶ"ב, וְאַבְרָהָם חָיָה מֵאָה שְׁבַעִים וְחָמֵשׁ שָׁנִים, נִמְצָאתָ לָמַד שֶׁבֶן שְׁלֹשׁ שָׁנִים הִפְיָר אֶת בּוֹרְאוֹ

13. סדר עולם רבה פרק א ד"ה מאדם עד המבול

מן המבול עד הפלגה ש"מ שנה, נמצא נח חיה אחר הפלגה עשר שנים אבינו אברהם היה בפלגה בין מ"ח שנה

From the Flood to the division [of languages] was 340 years. Noah lived ten years after the division [of languages]. Our father Abraham was at the division [of languages] 48 years old.

11. ספורנו (יא:ד)

זאת היתה עצת שרי הדור להמליך את נמרוד על כל המין האנושי ... והכוונה בזה היתה שהמולך על אותה העיר ימלוך על כל המין האנושי בהיות שם דרישת כולם.

The suggestion of the leaders of that generation was to crown Nimrod King over the entire human race... whoever would reign over the city would reign over all of humanity, for it would be the center of it all.

12. בראשית רבה פרשה צה ד"ה ג ד"א ואת

וְבִן כַּמָּה שָׁנִים הִפְיָר אֲבָרָהָם אֶת בּוֹרְאוֹ? בֶּן אַרְבָּעִים וְשָׁמוֹנֶה שָׁנָה הִפְיָר אֶת בּוֹרְאוֹ. רִישׁ לְקִישׁ אָמַר בֶּן שְׁלֹשׁ

Shoftim ch 6

25. And it came to pass the same night, that the Lord said to him, Take your father's young bull, the second bull of seven years old, and throw down the altar of Baal that your father has, and cut down the Ashera that is by it; 26. And build an altar to the Lord your God upon the top of this rock, in the ordered place, and take the second bull, and offer a burnt sacrifice with the wood of the Ashera which you shall cut down. 27. Then Gideon took ten men of his servants, and did as the Lord had said to him; and so it was, because he feared his father's household, and the men of the city, that he could not do it by day, that he did it by night. 28. And when the men of the city arose early in the morning, behold, the altar of Baal was cast down, and the Ashera was cut down that was by it, and the second bull was offered upon the altar that was built. 29. And they said one to another, Who has done this thing? And when they inquired and asked, they said, Gideon the son of Joash has done this thing. 30. Then the men of the city said to Joash, Bring out your son, that he may die; because he has cast down the altar of Baal, and because he has cut down the Ashera that was by it. 31. And Joash said to all who stood against him, Will you plead for Baal? Will you save him? He who will plead for him, let him be put to death while it is yet morning; if he is a god, let him plead for himself, because one has cast down his altar. 32. Therefore on that day he called him Jerubbaal, saying, Let Baal plead against him, because he has thrown down his altar.

I Samuel 14:6

And Jonathan said to the young man that bore his armor, "Come and let us go over to the garrison of these uncircumcised; it may be that Hashem will work for us; for there is no restraint to Hashem to save by many or by few."

14. שופטים פרק ו

(כה) וַיְהִי בַלְיָלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר לוֹ ה' קח את פר השור אשר לאביד ופר השני שבע שנים והרסת את מזבח הבעל אשר לאביד ואת האשרה אשר עליו תכרת: (כו) ובנית מזבח לה' אלהיך על ראש המעוז הזה במערבה ולקחת את הפר השני והעלית עולה בעצי האשרה אשר תכרת: (כז) ויקח גדעון עשרה אנשים מעבדיו ויעש כאשר דבר אליו ה' ויהי כאשר ירא את בית אביו ואת אנשי העיר מעשות יומם ויעש לילה: (כח) וישכימו אנשי העיר בבקר והנה נתץ מזבח הבעל והאשרה אשר עליו כרתה ואת הפר השני העלה על המזבח הבנוי: (כט) ויאמרו איש אל רעהו מי עשה הדבר הזה ויבקשו ויאמרו גדעון בן יואש עשה הדבר הזה: (ל) ויאמרו אנשי העיר אל יואש הוצא את בנד וימת כי נתץ את מזבח הבעל וכי כרת האשרה אשר עליו: (לא) ויאמר יואש לכל אשר עמדו עליו האתם תריבון לבעל אם אתם תושיעון אותו אשר יריב לו יומת עד הבקר אם אלהים הוא ירב לו כי נתץ את מזבחו: (לב) ויקרא לו ביום ההוא ירבעל לאמר ירב בו הבעל כי נתץ את מזבחו:

15. שמ"א יד:

וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל הַנַּעַר נָשָׂא כְלָיו לָכֶה וְנַעֲבְרָה אֶל מִצַּב הַעֲרָלִים הָאֵלֶּה אוֹלֵי יַעֲשֶׂה יִקְנֹךָ לָנוּ כִּי אֵין לִיקְנֹךָ מַעֲצוֹר לְהוֹשִׁיעַ בְּרַב אוּ בְּמִעוֹט.

(2) פרשת העקדה – אברהם ואיוב**Sanhedrin 89b**

And it came to pass after these words, that God did tempt Abraham. What is meant by 'after'? — R. Johanan said on the authority of R. Jose b. Zimra: After 'the words of Satan, as it is written, And the child grew, and was weaned: [and Abraham made a great feast the same day that Isaac was weaned]. Thereupon Satan said to the Almighty; 'Sovereign of the Universe! To this old man Thou didst graciously vouchsafe the fruit of the womb at the age of a hundred, yet of all that banquet which he prepared, he did not have one turtle-dove or pigeon to sacrifice before thee! Hath he done aught but in honour of his son!' Replied He, 'Yet were I to say to him, "Sacrifice thy son before Me", he would do so without hesitation.' Straightway, God did tempt Abraham . . .

16. תלמוד סנהדרין פט: (מובא ברש"י בר' כ"ב)

+בראשית כ"ב+ וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם. מאי אחר? אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זימרא: אחר דבריו של שטן, דכתיב +בראשית כ"א+ וַיִּגְדַּל הַיֶּלֶד וַיִּנְמַל [וַיַּעַשׂ אַבְרָהָם מִשְׁתֵּה גְדוּל בְּיוֹם הַגְּמִל אֶת יִצְחָק], אמר שטן לפני הקדוש ברוך הוא: רבונו של עולם! זקן זה חננתו למאה שנה פרי בטן, מכל סעודה שעשה לא היה לו תור אחד או גוזל אחד להקריב לפניך? אמר לו: כלום עשה אלא בשביל בנו, אם אני אומר לו זבח את בנך לפני - מיד זובחו. מיד והאלהים נסה את אברהם, ויאמר קח נא את בנך.

Job 1

6. Now there was a day when the sons of God came to present themselves before the Lord, and Satan came also among them. 7. And the Lord said to Satan, Where are you coming from? Then Satan answered the Lord, and said, From going to and fro in the earth, and from walking up and down in it. 8. And the Lord said to Satan, Have you considered my servant Job, that there is none like him in the earth, a blameless and upright man, one who fears God, and turns away from evil? 9. Then Satan answered the Lord, and said, Does Job fear God for nothing? 10. Have not you made a hedge around him, and around his house, and around all that he has on every side? You have blessed the work of his hands, and his possessions are increased in the land. 11. But put forth your hand now, and touch all that he has, and he will curse you to your face. 12. And the Lord said to Satan, Behold, all that he has is in your power; only upon himself put not forth your hand. So Satan went forth from the presence of the Lord.

Job 18:26

Avraham replied and said, "Behold, please, I have resolved to speak to my Master, though I am but **dust and ashes**."

Job 42:4-6

Hear, I beseech Thee, and I will speak; I will demand of Thee, and declare Thou unto me. I had heard of Thee by the hearing of the ear; But now mine eye seeth Thee; Wherefore I abhor my words, and repent, Seeing I am **dust and ashes**.

Job 4:1-2

(1) Then answered Eliphaz the Temanite, and said: (2) If one venture a word unto thee, wilt thou be weary? But who can withhold himself from speaking? (3) See, you have encouraged many; You have strengthened failing hands.

בנך יהיו הכל בדילין ממך וקורין אותך הורג נפשות. אמר לו איני שומע לעצתך.

ד"א הנסה דבר. אמר ר' יוסי בן זמרא כך אמר השטן לאברהם לא אתה הוא שכל גדולי עולם משכימין לפתחך ונטלין ממך עצה. אם תעשה דבר זה הכל עוזבין אותך **בחיים**, חזור בך. ולא שמע לעצתו.

ד"א הנסה דבר. אמר ר' אלעזר בן פדת כך אמר לו השטן לא אתה הוא שכל השרים רואין אותך ועומדין בפניך ואפלו רוכבי סוסים יורדין מפניך וכורעין לך, אם תעשה דבר זה כל כריעין כורעות ומבעטות הן בך, דכתיב כושל יקימון מליך (איוב ד, ד).

17. איוב פרק א

(ו) וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְנַצֵּב עַל ה' וַיָּבֹאוּ גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם: (ז) וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׁטָן מֵאֵין תָּבֵא וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת ה' וַיֹּאמֶר מִשׁוּט בְּאֶרֶץ וּמִהֲתִלַּךְ בָּהּ: (ח) וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׁטָן הֲשָׂמֶת לְבָדָּעַל עַבְדֵי אִיּוֹב כִּי אֵין כָּמֹהוּ בְּאֶרֶץ אִישׁ תָּם וְיִשָּׁר יִרְאֵהוּ אֱלֹהִים וְסָר מֵרָע: (ט) וַיַּעַן הַשָּׁטָן אֶת ה' וַיֹּאמֶר הַחֲנֹם יִרְאֵהוּ אִיּוֹב אֱלֹהִים: (י) הֲלֹא אֲתָה שָׂכַתְּ בְּעֵדוּ וּבְעֵד בֵּיתוֹ וּבְעֵד כָּל אֲשֶׁר לוֹ מִסָּבִיב מֵעַשָׂה יָדָיו בְּרַכְתָּ וּמִקְנֵהוּ פָּרָץ בְּאֶרֶץ: (יא) וְאוֹלָם שְׁלַח נָא יָדְךָ וְגַע בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ אִם לֹא עַל פְּנֵיךָ יִבְרַכְךָ: (יב) וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׁטָן הִנֵּה כָּל אֲשֶׁר לוֹ בְּיָדְךָ רַק אֱלֹהֵי אֵל תִּשְׁלַח יָדְךָ וַיִּצֵא הַשָּׁטָן מֵעַם פְּנֵי ה':

18. בראשית פרק יח

(כז) וַיַּעַן אַבְרָהָם וַיֹּאמֶר הִנֵּה נָא הוֹאֲלֹתִי לְדַבֵּר אֶל ה' וְאֶנְכִּי עֶפֶר וְאֶפֶר:

19. איוב פרק מב

(ד) שָׁמַע נָא וְאֶנְכִּי אֲדַבֵּר אֲשֶׁאֲלֶךָ וְהוֹדִיעֵנִי: (ה) לִשְׁמַע אֲזַן שְׁמַעְתִּיךָ וְעַתָּה עֵינֵי רָאִיתִךָ: (ו) עַל כֵּן אֶמְאָס וְנִחַמְתִּי עַל עֶפֶר וְאֶפֶר:

20. איוב פרק ד

(א) וַיַּעַן אֶלְיָפָז הַתִּימְנִי וַיֹּאמֶר: (ב) הַנִּסָּה דַבֵּר אֵלֶיךָ תִּלְאָה וְעַצֵּר בְּמַלְיָן מִי יוֹכֵל: (ג) הִנֵּה יִסְרְתָה רַבִּים וַיִּזְדִּים רַפּוֹת תַּחֲזֹק

21. מדרש הגדול בראשית פרק כב פסוק א

ועליו הכתוב אומר הנסה דבר אליך תלאה (איוב ד, ב). נאמר הפיסוק הזה כנגד אברהם אבינו שבשעה שאמר לו הקדוש ברוך הוא שחוט בנך והעלהו לפני מיד קיבל עליו והלך לשחטו. קדמו השטן לדרך ואמר לו זקן לאיזה מקום אתה הולך, אמר לו אני בתומי אלך (תהלים כו, יא) לעשות רצון אבי שבשמים. אמר לו ומה אמר לך, אמר לו להעלות את בני לפני לעולה....

ד"א הנסה דבר. אמר רב חמא בר חנינה כך אמר השטן לאברהם: אדם גדול כמותך יעשה דבר זה, הרי אתה שמקרב הבריות לתחת כנפי השכינה אם אתה הורג את

Iyov 19

(13) He hath put my brethren far from me, And mine acquaintance are wholly estranged from me. (14) My kinsfolk have failed, And my familiar friends have forgotten me. (15) They that dwell in my house, and my maids, count me for a stranger; I am become an alien in their sight. (16) I call unto my servant, and he giveth me no answer, Though I entreat him with my mouth. (17) My breath is abhorred of my wife, And I am loathsome to the children of my tribe.

Yerushalami Sota 5:6 (25b)

When did Iyov live? R. Shimon b. Lakish in the name of Bar Kapara: In the time of Avraham, as it says, 'A man lived in the land of Utz, his name was Job', and it says (Gen 22) 'Utz his firstborn...'

Baba Batra 15b

There was a certain pious man among the heathen named Job, but he [thought that he had] come into this world only to receive [here] his reward, and when the Holy One, blessed be He, brought chastisements upon him, he began to curse and blaspheme, so the Holy One, blessed be He, doubled his reward in this world so as to expel him from the world to come.

Tanchuma Vayishlach 8

Eliphaz said to him: Are your works like < those of > Abraham? Abraham was tried in ten trials and endured all of them, but you < have only been > in one trial. (Job 4:2-3:) IF ONE TRIES YOU IN SOMETHING, DO YOU FIND IT TOO MUCH?... HERE YOU HAVE INSTRUCTED MANY.

22. איוב פרק יט

(יג) אחי מעלי הרחיק וידעי אף זרו ממני : (יד) חדלו קרובי ומידעי שכחוני : (טו) גרי ביתי ואמהתי לזר תחשבני נכרי הייתי בעינייהם : (טז) לעבדי קראתי ולא יענה במופי אתחנן לו : (יז) רוחי זרה לאשתי וחנתי לבני בטני :

23. ירושלמי (וילנא) סוטה פרק ה הלכה ו

אימתי היה איוב? רבי שמעון בן לקיש בשם בר קפרא בימי אברהם אבינו היה הדא היא דכתיב [שם א] איש היה בארץ עוף איוב שמו. וכתיב [בראשית כב כא] את עוף בכורו.

24. גמ' בבא בתרא דף טו עמוד ב

חסיד היה באומות העולם ואיוב שמו, ולא בא לעולם אלא כדי לקבל שכרו, הביא הקדוש ברוך הוא עליו יסורין התחיל מחרף ומגדף, כפל לו הקדוש ברוך הוא שכרו בעוה"ז [כדני] לטרדו מן העולם הבא!

25. מדרש תנחומא (פרשת וישלח סימן ח)

א"ל אליפז וכי מעשיך כאברהם הם, הנסה דבר אליך תלאה וגו', אברהם נתנסה בעשר נסיונות ועמד בכולן, ואתה בנסיון אחד, הנסה דבר אליך תלאה... הנח ישרת רבים (איוב ד ג).

“רועה צאן” (3) מינוי משה ומבחן

Shemot Rabbah 2:2

Also Moses was tested by God through sheep. Our Rabbis said that when Moses our teacher, peace be upon him, was tending the flock of Jethro in the wilderness, a little kid escaped from him. He ran after it until it reached a shady place. When it reached the shady place, there appeared to view a pool of water and the kid stopped to drink. When Moses approached it, he said: ‘I did not know that you ran away because of thirst; you must be weary.’ So he placed the kid on his shoulder and walked away. Thereupon God said: ‘Because thou hast mercy in leading the flock of a mortal, thou wilt assuredly tend my flock Israel.’ Hence Now MOSES WAS KEEPING THE FLOCK.

26. שמות רבה ב:ב

ה' צדיק יבחן (שם /תהלים י"א/). ובמה הוא בוחנו? במרעה צאן...
 ואף משה לא בחנו אלא בצאן. אמרו רבותינו: כשהיה משה רועה צאן של יתרו במדבר, ברח ממנו גדי אחד ורץ אחריו עד שהגיע לחסות. כיון שהגיע לחסות נזדמנה לו בריכה של מים ועמד הגדי לשתות. כיון שהגיע משה אצלו אמר לו: אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני שעיף אתה. הרכיבו על כתיפו והיה מהלך. אמר לו הקב"ה: יש לך רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם - חייד, אתה תרעה צאני. הוי: ומשה היה רעה.

I Samuel 9

3. And the asses of Kish Saul's father were lost. And Kish said to Saul his son, Take now one of the servants with you, and arise, go seek the asses. 4. And he passed through Mount Ephraim, and passed through the land of Shalisha, but they found them not; then they passed through the land of Shaalim, and there they were not; and he passed through the land of the Benjamites, but they found them not. 5. And when they came to the land of Zuph, Saul said to his servant, who was with him, Come, and let us return; lest my father cease to care for the asses, and become anxious about us. 6. And he said to him, Behold now, there is in this city a man of God, and he is an honorable man; all that he says comes surely to pass; now let us go there; perhaps he can tell us our way that we should go.

27. שמואל א פרק ט

(ג) וַתֵּאבְדֶנָּה הָאֲתָנוֹת לְקִישׁ אָבִי שְׂאוּל וַיֹּאמֶר קִישׁ אֶל שְׂאוּל בְּנוֹ קַח נָא אֶתְךָ אֶת אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וְקוּם לֵךְ בְּקִשׁ אֶת הָאֲתָנוֹת: (ד) וַיַּעֲבֵר בְּהַר אֶפְרַיִם וַיַּעֲבֵר בְּאֶרֶץ שְׁלִישָׁה וְלֹא מָצְאוּ וַיַּעֲבֵרוּ בְּאֶרֶץ שְׁעָלִים וְאִין וַיַּעֲבֵר בְּאֶרֶץ יַמִּינִי וְלֹא מָצְאוּ: (ה) הֲמָהּ בָּאוּ בְּאֶרֶץ צוּף וְשְׂאוּל אָמַר לְנַעֲרוֹ אֲשֶׁר עִמּוֹ לָכֵה וְנִשׁוּבָה פֶן יַחְדַּל אָבִי מִן הָאֲתָנוֹת וְדָאָג לָנוּ: (ו) וַיֹּאמֶר לוֹ הִנֵּה נָא אִישׁ אֱלֹהִים בְּעִיר הַזֹּאת וְהָאִישׁ נֹכְבֵּד כָּל אֲשֶׁר יְדַבֵּר בּוֹא יְבוֹא עִתָּהּ וְלָכֵה שָׁם אוֹלֵי יָגִיד לָנוּ אֶת דְּרָכָנוּ אֲשֶׁר הִלְכָנוּ עָלֶיהָ:

משה	שאוּל	שאוּל ומשה
שמות ג (ז) וַיֹּאמֶר ה' רֵאָה רְאִיתִי אֶת עַמִּי אֲשֶׁר בְּמִצְרַיִם וְאֶת צַעֲקוֹתָם שְׁמַעְתִּי מִפְּנֵי נַגְשָׁיו כִּי יִדְעֵתִי אֶת מִכְאָבָיו: (ח) וַיֹּאדָרד לְהַצִּילוֹ מִיַּד מִצְרַיִם וּלְהַעֲלֹתוֹ מִן הָאֶרֶץ הַהִוא אֶל אֶרֶץ טוֹבָה וּרְחֹבָה אֶל אֶרֶץ זָבֶת חֶלֶב וְדָבָשׁ אֶל מְקוֹם הַכְּנַעֲנִי וְהַחֲתִי וְהָאֱמֹרִי וְהַפְּרִזִּי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי: (ט) וְעַתָּה הִנֵּה צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי וְגַם רְאִיתִי אֶת הַלְּחָץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם: (י) וְעַתָּה לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ אֶל פְּרֹעֹה וְהוֹצֵא אֶת עַמִּי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם: (7) Hashem said, "I have surely seen the affliction of my people who are in Egypt, and have heard their cry because of their taskmasters, for I know their sorrows. (8) I have come down to deliver them out of the hand of the Egyptians, and to bring them up out of that land to a good and large land, to a land flowing with milk and honey; to the place of the Canaanite, the Hittite, the Emorite, the Perizzite, the Chivite, and the Jebusite. (9) Now, behold, the cry of the Children of Israel has come to me. Moreover I have seen the oppression with which the Egyptians oppress them. (10) Come now therefore, and I will send you to Paroh, that you may bring my people, the Children of Israel, out of Egypt."	שמו"א ט (טו) וְה' גָּלָה אֶת אֲזֶן שְׂמוּאֵל יוֹם אֶחָד לִפְנֵי בּוֹא שְׂאוּל לֵאמֹר: (טז) כְּעַת מִחֵר אֲשַׁלַּח אֵלֶיךָ אִישׁ מֵאֶרֶץ בְּנֵימִן וּמִשְׁחִיתוֹ לְנַגִּיד עַל עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְהוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי מִיַּד פְּלִשְׁתִּים כִּי רְאִיתִי אֶת עַמִּי כִּי בָּאָה צַעֲקָתוֹ אֵלַי: (15) Now Hashem had revealed to Samuel a day before Saul came, saying, (16) "Tomorrow about this time I will send you a man out of the land of Benjamin, and you shall anoint him to be prince over My people Israel, and he shall save My people out of the hand of the Philistines. For I have looked upon My people, because their cry has come to Me."	לשון מינוי שליחות מה'

שמות ג' (יא) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל הָאֱלֹהִים מִי אֲנֹכִי כִי אֵלֶּךְ אֶל פְּרֹעֹה וְכִי אוֹצִיא אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרָיִם : (11) Moshe said to God, "Who am I, that I should go to Paroh, and that I should bring the Children of Israel out of Egypt?"	שמו"א ט (כא) וַיַּעַן שָׁאוּל וַיֹּאמֶר הֲלוֹא בֶן יְמִינִי אֲנֹכִי מִקְטָנֵי שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל וּמִשְׁפַּחְתִּי הַצְּעִירָה מִכָּל מִשְׁפָּחוֹת שְׁבִטֵי בְנֵימִן וְלָמָּה דִּבַּרְתָּ אֵלַי כַּדָּבָר הַזֶּה : (21) And Saul answered and said, "Am not I a Benjamite, of the smallest of the tribes of Israel? And my family is the least of all the families of the tribe of Benjamin! Why, then, do you speak to me in this manner?"	תשובת המנהיג = ענוו!
שמות יד (ל) וַיֹּשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל מִיַּד מִצְרָיִם וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרָיִם מֵתִים עַל שַׁפְּתֵי הַיָּם : (30) Thus Hashem saved Israel that day out of the hand of the Egyptians; and Israel saw the Egyptians dead on the seashore.	שמו"א יד (כג) וַיֹּשַׁע ה' בַּיּוֹם הַהוּא אֶת יִשְׂרָאֵל וְהַמִּלְחָמָה עָבְרָה אֶת בֵּית אֲוֹן : (23) So Hashem saved Israel that day; and the battle passed on as far as Beth-aven.	לשון ניצחון
שמות פרק ג' (יב) וַיֹּאמֶר כִּי אֶהְיֶה עִמָּךְ וְזֶה לָּךְ הָאוֹת כִּי אֲנֹכִי שְׁלַחְתִּיד... . (12) He said, "Certainly I will be with you. This will be the token to you, that I have sent you: when you have brought the people out of Egypt, you shall serve God on this mountain."	שמו"א י' (ז) וְהָיָה כִּי תִבְאֵנָה הָאוֹתוֹת הָאֵלֶּה לָּךְ עֲשֵׂה לָּךְ אֲשֶׁר תִּמְצָא וְדָד כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ : (7) And let it be, when these signs have come to you, that you shall do as your hand finds; for God is with you.	ג' אותות להוכחת השליחות
במדבר יב (ג) וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנִיו מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה : (3) Now the man Moses was very humble, above all the men who were on the surface of the earth.	שמו"א י (כב) וַיִּשְׁאַלוּ עוֹד בַּה' הַבָּא עוֹד הֲלֹם אִישׁ ס וַיֹּאמֶר ה' הִנֵּה הוּא נִחְבֵּא אֶל הַכְּלִים... . (כז) וּבְנֵי בְלִיעַל אָמְרוּ מַה יִּשְׁעֵנוּ זֶה וַיִּבְזְהוּ וְלֹא הִבִּיאוּ לוֹ מִנְחָה וַיְהִי כְּמַחְרִישׁ : (22) Therefore they asked of Hashem further, "Has another man come here?" And Hashem answered, "Behold, he has hidden himself among the baggage."... (27) But certain base fellows said, "How shall this man save us?" And they despised him and did not bring him tribute. But he was as one who is silent.	ענוות
במדבר טז – מרד קרח! (טו) וַיַּחַר לְמֹשֶׁה מְאֹד וַיֹּאמֶר אֶל ה' אֵל תִּפְּן אֶל מִנְחָתָם לֹא חָמוֹר אֶחָד מֵהֶם נִשְׂאתִי וְלֹא הִרְעַתִּי אֶת אֶחָד מֵהֶם : (15) Moses was very angry, and said to Hashem, "Don't respect their offering: I have not taken one donkey from them, neither have I hurt one of them."	שמו"א טו (עמלק) (יז) וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל הֲלוֹא אִם קָטַן אֶתָּה בְּעֵינַיִךְ רֹאשׁ שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל אֶתָּה וַיִּמְשַׁחְךָ ה' לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל : (כד) וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל שְׁמוּאֵל חֲטָאתִי כִי עֲבַרְתִּי אֶת פִּי ה' וְאֶת דְּבָרֶיךָ כִּי יִרְאתִי אֶת הָעָם וְאֶשְׁמַע בְּקוֹלָם : (17) And Samuel said, "Though you are little in your eyes, are you not head of the tribes of Israel? And Hashem anointed you king over Israel. (24) And Saul said to Samuel, "I have sinned; for I have transgressed the commandment of Hashem and your words; because I feared the people and listened to their voice.	ענוות יתר!

Yoma 22b

Rav Yehuda said that Rav said: Why was Saul punished in that he was ultimately led to commit the sins described above? Because at the very outset of his reign he inappropriately forwent his royal honor, as it is stated with regard to Saul's inauguration: "And some base fellows said: How can this man save us? So they disparaged him and brought him no present. But he made himself as if he did not hear"

28. גמ' יומא כב ע"ב

אמר רב יהודה אמר רב: מפני מה נענש שאול — מפני שמחל על כבודו, שנאמר: "ובני בליעל אמרו מה ישענונו זה ויבזוהו ולא הביאו לו מנחה ויהי כמחריש"